

44 חכמים עֲלֵיהֶם – על הבאים ראשם ורובם במים שאובים אחר טבילה
 45 במקוה, טוֹמְאָה.
 46 שואלת הגמרא: מֵאֵי – מה הכוונה שעשאוּם קִבְעוּ, שמחמת זה גזרו
 47 עליהם טומאה. משיבה הגמרא: אֲמַר אַבְי, שֶׁהָיוּ אוֹמְרִים לֹא אֵלּוּ
 48 – מי הגשמים שבמערה מְטַהְרִין לְחֹד, אֲלָא אֵלּוּ וְאֵלּוּ – מי הגשמים
 49 והמים השאובים שאחריהם מְטַהְרִין, ולא ידעו שהמים השאובים
 50 באים רק להעביר את הזוהמא.
 51 מקשה הגמרא: אֲמַר לִיה רַבָּא לֵאבִי, מֵאֵי נִפְקָא מִיְנָה בְמָה שֶׁאִמְרוּ
 52 שְׁצִרְיָן גַּם אֵת הַמֵּיִם הַשְּׂאוּבִים כּוּדִי לְהִיטְהַר, הָאֵי קָא טְבִילִי בְּהֶנְדָּ –
 53 סוף סוף הרי היו טובלים במי המערה, ומדוע גזרו טומאה שלא יעשו
 54 כן. אֲלָא אֲמַר רַבָּא, שֶׁהָיוּ אוֹמְרִים לֹא אֵלּוּ – מי הגשמים שבמערה
 55 מְטַהְרִין, אֲלָא אֵלּוּ – המים השאובים מְטַהְרִין, וְחִשְׁשׁוּ חֲכָמִים
 56 שיבואו לבטל את הטבילה במי גשמים.
 57 מבררת הגמרא: וְמַהוּר שְׁנַפְלוּ עַל רֵאשׁוֹ וְרוּבּוֹ שְׁלֹשָׁה לֹזְגִין מֵיָם
 58 שְׂאוּבִין, מֵאֵי טַעְמָא גְזָרוּ בֵּיה רַבְּנָן טוֹמְאָה, הֲרִי אִינוּ אַחַר טְבִילָה.
 59 משיבה הגמרא: דְּאֵי לֹא הָא – לולִי הגזירה על הטהור שיטמא
 60 בשפיכת שלשה לוגים מים שאובים, לֹא קָוִיָּמָא הָא – לא תתקיים
 61 הגזירה על הטובל מטומאתו ששופך על עצמו שלשה לוגים מים,
 62 משום שיאמרו שאין הבדל בינו לבין הטובל מטומאתו.
 63 מבררת הגמרא: וְסַפְר, מֵאֵי טַעְמָא גְזָרוּ בֵּיה רַבְּנָן טוֹמְאָה. משיבה
 64 הגמרא: אֲמַר רַב מְשַׁרְשֵׁיָא, שְׂבַתְחַלְתָּ הָיוּ מְצַנְעִין אֵת אוֹבְלִין
 65 דְּתְרוּמָה אֲצֵל סַפְר תְּזַרְהוּ, וְאִמְרוּ, הָאֵי – הספר תורה קִדְשָׁה, וְהָאֵי
 66 – והתרומה קִדְשָׁה, וְרַאֲוִי שִׁיעֲמָדוּ זֶה אֲצֵל זֶה. בֵּינָן דְּקָתְזוּ דְּקָתְזוּ
 67 לְיָדֵי פְסִידָא – כיון שראו חכמים שהספרים מגיעים לידי הפסד,
 68 שעכברים המצויים אצל אוכלים מזיקים לספרים, גְזָרוּ בֵּיה רַבְּנָן
 69 טוֹמְאָה, שֶׁתְּרוּמָה הַנוּגַעַת בְּסַפְר נְטִמָּא, וּמִתּוֹךְ כֵּךְ יִזְהָרוּ לְהַרְחִיק
 70 את התרומה מהספרים.
 71 מבארת הגמרא: וְהִידִים גְזָרוּ בְהֶם טוּמְאָה, מִפְּנֵי שֶׁהִידִים עֲסָקְנִיזוּת
 72 הֵן, וְנוּגַעוֹת בְּמִקְוֹמוֹת הַמְּטוּנָפִים שְׁבוּגוֹפוּ, וְגַנְאֵי הוּא לְמַאֲכֵלֵי תְּרוּמָה
 73 שִׁיגְעוּ בְהֶם יָדִים שְׂאִינָם נְקִיּוֹת.
 74 הגמרא מביאה דבר נוסף שפוסל את התרומה: תְּנָא – שִׁינּוּ
 75 בְּבִרְיָתָא, אִפֵּי יָדִים הַבְּאוֹת מְחַמֵּת סַפְר – שִׁנְגְעוּ בְּסַפְר, שׁוֹסְלוֹת אֵת
 76 הַתְּרוּמָה, גְזִירָה מְשׁוּם דְּרַבִּי פְרִנְדָּה, דְּאֲמַר רַבִּי פְרִנְדָּה אֲמַר רַבִּי
 77 יוֹהָנָן, הָאוֹתָזוּ סַפְר תּוֹרָה עָרוֹם בְּלֹא מְטַפְחָת, וְעַנְשׁ שֶׁנִּקְבַּר עָרוֹם.
 78 שואלת הגמרא: עָרוֹם סְלָקָא דְעֵתְךָ – וכי עולה על דעתך שנענש
 79 בכך. משיבה הגמרא: אֲלָא אֲמַר רַבִּי זִירָא, נִקְבַר עָרוֹם בְּלֹא מְצוֹת.
 80 מקשה הגמרא: בְּלֹא מְצוֹת סְלָקָא דְעֵתְךָ – וכי עולה בדעתך
 81 שמפסיד בכך את כל מצוותיו. משיבה הגמרא: אֲלָא אִימָא – אמור
 82 בביאור הברייתא, שֶׁנִּקְבַר עָרוֹם בְּלֹא אוֹתָהּ מְצוֹת, שֶׁאִם לָמַד בּוֹ אֵין
 83 לוֹ שֶׁכֵּר עַל הַלִּימּוּד, וְאִם גָּלְלוּ אֵין לוֹ שֶׁכֵּר עַל הַגְּלִילָה.
 84 שואלת הגמרא: הֵי גְזוּר בְּרִישָׁא – איזה גזירה גזרו תחילה, האם על
 85 ידים סתם, או על ידים שנגעו בספר, אִילִימָא הָא גְזוּר בְּרִישָׁא – אם
 86 נאמר שגזרו על סתם ידים לפני שגזרו על ידים הבאות מחמת ספר,

1 לֹא מְטַמְּו – אינם מטמאים את התרומה להיות שני לטומאה, ולפסול
 2 תרומה אחרת.
 3 משיבה הגמרא: אֲמַר רַבָּה פַּר פַּר חֲנָה, רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ הָיָא, דְּתַנְּן (טהרות
 4 פ"ב מ"ב), רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמַר, הָאוֹבֵל אוֹבֵל שְׁהוּא רֵאשׁוֹן לְטוּמְאָה,
 5 נַעֲשֶׂה גּוֹפּוֹ רֵאשׁוֹן לְטוּמְאָה, וּמִטְמֵא תְּרוּמָה לְהִיּוֹת שְׁנֵי לְטוּמְאָה,
 6 וְהָיָא תְּפִסּוּל תְּרוּמָה לְהִיּוֹת שְׁלִישִׁי. וְאִם אוֹבֵל אוֹבֵל שְׁהוּא שְׁנֵי
 7 לְטוּמְאָה, נַעֲשֶׂה גּוֹפּוֹ שְׁנֵי לְטוּמְאָה, וּפּוֹסֵל אֵת הַתְּרוּמָה אֵךְ לֹא
 8 מִטְמֵא. וְהָאוֹבֵל אוֹבֵל שְׁהוּא שְׁלִישִׁי לְטוּמְאָה, נַעֲשֶׂה גּוֹפּוֹ שְׁלִישִׁי
 9 לְטוּמְאָה, וְאִינוּ פּוֹסֵל תְּרוּמָה בְּמַגְעוֹ, אֵךְ פּוֹסֵל קְדָשִׁים. רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ
 10 אוֹמַר, בֵּין הָאוֹבֵל אוֹבֵל רֵאשׁוֹן וּבֵין הָאוֹבֵל אוֹבֵל שְׁנֵי לְטוּמְאָה,
 11 נַעֲשֶׂה גּוֹפּוֹ שְׁנֵי לְטוּמְאָה, וּפּוֹסֵל אֵת הַתְּרוּמָה וְאִינוּ מִטְמֵא. וְהָאוֹבֵל
 12 אוֹבֵל שְׁהוּא שְׁלִישִׁי לְטוּמְאָה, נַעֲשֶׂה גּוֹפּוֹ שְׁנֵי לְקוֹדֶשׁ, שֶׁאִם נּוּגַע
 13 בְּקוֹדֶשׁ מִטְמֵא אוֹתוֹ לְהִיּוֹת שְׁלִישִׁי לְטוּמְאָה, וּלְפִסּוּל בְּמַגְעוֹ קוֹדֶשׁ
 14 אַחֵר. וְאֵין נַעֲשֶׂה שְׁנֵי לְתְרוּמָה – וְתְרוּמָה אִינוּ פּוֹסֵל כֻּלָּל. וּמִפְרָשׁ,
 15 אִיזָה אוֹבֵל הוּא שְׁלִישִׁי לְטוּמְאָה שְׁמוֹתָר לְאוֹבֵלוֹ, שְׁעָלִיו דְּנִים בְּאִיזָה
 16 דְּרָגָה נְטֵמָא הָאוֹבֵלוֹ, בְּחֻלְוִין שְׁנַעֲשׂוּ עַל מְהָרַת תְּרוּמָה – שֶׁשֶׁמְרוּ
 17 אוֹתָם מִטוּמְאָה כְּאִילוֹ הֵם תְּרוּמָה, וְכִלְפֵי מַעֲלָה זֶו יֵשׁ לְהֵם דִּין
 18 תְּרוּמָה, שֶׁנַּעֲשִׂים שְׁלִישִׁי לְטוּמְאָה כְּתְרוּמָה, אֵךְ חוֹלְקִין סַתָּם אִינָם
 19 נַעֲשִׂים שְׁלִישִׁי לְטוּמְאָה. הֲרִי שְׂרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אִינוּ מַחֲלֵק בֵּין אוֹבֵל
 20 רֵאשׁוֹן לְשֵׁנִי, וּבְשֵׁנִיהֶם נַעֲשֶׂה גּוֹפּוֹ שְׁנֵי, וּפּוֹסֵל תְּרוּמָה.
 21 מבררת הגמרא: אוֹבֵל אוֹבֵל רֵאשׁוֹן וְאוֹבֵל שְׁנֵי מֵאֵי טַעְמָא
 22 גְזָרוּ בֵּיה – מֵה טַעֲמֵם שֶׁגְזָרוּ בּוֹ רַבְּנָן טוֹמְאָה. משיבה הגמרא: דְּוִימְנִין
 23 וְשִׁפְעָמִים וְדְאֵבִיל אוֹבְלִין מְטַמְּוִין, וְשִׁקְלוּ וְנוֹטְלוּ מִשְׁקִין דְּתְרוּמָה
 24 טְהוּרִים וְשִׁדְי לְפּוּמִיָּה – וּמְשַׁלְכִים לְפִיּוֹ, וְנוּגְעִים הַמְשַׁקִּים שֶׁל תְּרוּמָה
 25 בְּאוֹבֵל הַטְּמָא, וְפְסִיל לְהוֹ – וּנְפַסְלִים, וְלִכֵּן גְזָרוּ עֲלֵיו טוּמְאָה, כִּדִּי
 26 שֶׁלֹּא יִהְיֶה רְגִיל אֲצֵל תְּרוּמָה.
 27 מבררת הגמרא: שׁוֹתָה מִשְׁקִין מְטַמְּוִין, מֵאֵי טַעְמָא גְזָרוּ בֵּיה רַבְּנָן
 28 טוֹמְאָה. משיבה הגמרא: דְּוִימְנִין וְשִׁפְעָמִים דְּשִׁתָּה מִשְׁקִין מְטַמְּוִין,
 29 וְשִׁקְלוּ וְנוֹטְלוּ אוֹבְלִין דְּתְרוּמָה טְהוּרָה וְשִׁדְי לְפּוּמִיָּה – וּמְשַׁלְכִים
 30 לְפִיּוֹ, וְנוּגְעִים אוֹבְלֵי הַתְּרוּמָה בְּמִשְׁקִים הַטְּמָאִים, וְפְסִיל לְהוֹ –
 31 וּפּוֹסֵלֵם.
 32 שואלת הגמרא: הֵינּוּ תָךְ – שְׁתֵּי הַגְזִירוֹת אַחַת הֵן, וּמְדוּעַ חֲלָקוּם
 33 לְשִׁתִּים. משיבה הגמרא: מַהוּ דְּתִימָא – שְׁמָא תֵּאֲמַר, הָא – שְׁתִּיה
 34 כְּשִׁשׁ אוֹבֵל בְּפִיּוֹ, שְׂבִיחֵי – רְגִילוֹת הוּא, וִישׁ לְגוּזוֹר בְּהָ, וְהָא –
 35 וְאִכְלִיהָ כְּשִׁישׁ מִשְׁקָה בְּפִיּוֹ, לֹא שְׂבִיחֵי – אִינוּ שְׂבִיחֵי, וְאֵין לְגוּזוֹר בְּהָ,
 36 קָא מְשַׁמְעַ לָן – מְשַׁמְעֵנוּ הַתְּנָא, שֶׁאֵף עַל פִּי כֵן גְזָרוּ שְׁגַם הַשׁוֹתָה
 37 מִשְׁקִים טְמָאִים נְטֵמָא.
 38 מבררת הגמרא: וְהָקָא רֵאשׁוֹ וְרוּבּוֹ כְּמֵים שְׂאוּבִין, מֵאֵי טַעְמָא גְזָרוּ
 39 בֵּיה רַבְּנָן טוֹמְאָה. משיבה הגמרא: אֲמַר רַב בִּיבִי אֲמַר רַב אֲסִי,
 40 שְׂבַתְחַלְתָּ הָיוּ מוֹבְלִין כְּמֵי מְעֻרוֹת שְׁמֵי גְשָׁמִים מְכּוּנְסִין בְּהֶם,
 41 וְכָרוּחִין הִיוּ מְחַמֵּת שֶׁעֲמָדוּ זְמַן רַב, וְהָיוּ נוֹתְנִין עֲלֵיהֶן מֵיָם שְׂאוּבִין
 42 אַחֵר טְבִילָה, כִּדִּי לְהַסִּיר הַזּוּהַמָּה, הַתְּחִילוּ וְעֲשָׂאוּם קִבְעוּ, שֶׁתִּמְיַד
 43 אַחֵר טְבִילָה בְּמִקְוֵה יֵשׁ לְהַטִּיל עַל עַצְמוֹ מֵיָם שְׂאוּבִים, וְלִכֵּן גְזָרוּ

שבת דף יד עמוד ב תלמוד בבלי המבואר "שפה ברורה – עזו והדר" (ליום רביעי) קכה

33 חזרת הגמרא לדון במבואר לעיל (ע"א), שביט שמאי ובית הלל גזרו
 34 על סתם ידיים. שואלת הגמרא: וכי ידים סתם תלמידי שמאי והלל
 35 גזרו עליהם טומאה, הרי שמאי והלל עצמם גזרו עליהם, דתניא,
 36 יוסי בן יועזר איש צרדה ויוסי בן יוחנן איש ירושלים, גזרו
 37 מומאה על ארץ העמים, משום ספק שמא יש שם קברי גוים, ועל
 38 כלי וכוכות שלא כתוב בתורה שמקבלים טומאה. שמעון בן שמח
 39 תיקן כתובה לאשה, שיכתוב שכל נכסיו אחראים לכתובתה, וגזר
 40 מומאה על כלי מתכות, כפי שיבאר לקמן (טו). שמאי והלל גזרו
 41 מומאה על הידים, ומדוע אמרו שזה מגזירת י"ח דבר, שנחלקו בהם
 42 תלמידי בית שמאי ובית הלל.
 43 וכי תימא – ושמא תאמר, שמאי עצמו וסייעתו – ותלמידיו והלל
 44 וסייעתו גזרו זאת, כלומר, שהם עצמם היו בגזירת י"ח דבר, והאמר
 45 רב יהודה אמר שמואל, שמונה עשר דבר גזרו ובשמונה עשר אלו
 46 נחלקו, אלא שתלמידי בית שמאי רבים היו, ונפסקה הלכה כמותם,
 47 ואילו הלל ושמאי לא נחלקו אלא בשלשה מקומות, דאמר רב
 48 הונא, בשלשה מקומות נחלקו שמאי והלל, ותו לא – ולא יותר.
 49 וכי תימא – ושמא תאמר, אתו אינהו – באו שמאי והלל גזרו
 50 טומאה על הידים רק לתלות – שתהא התרומה ספק טמאה, שאסור
 51 לאכלה וגם אסור לשרפה, ואתו תלמידיהו – ובאו תלמידיהו
 52 וגזרו לשרוף את התרומה, כטומאה ודאית, והאמר אילפא, ידים
 53 מיד בתחלת גזירתן גזרו עליהם לשריפה כטומאה ודאית.
 54 מתרצת הגמרא: אלא אתו אינהו – באו שמאי והלל, גזרו טומאה
 55 על הידים, ולא קבלו מיניהו – ולא קבלו מהם גזירתם, ואתו
 56 תלמידיהו – ובאו תלמידיהו גזרו וקבלו מיניהו – מהם.
 57 מקשה הגמרא: ואכתי – ועדיין קשה, הרי שלמה גזר טומאה על
 58 הידים, דאמר רב יהודה אמר שמואל, בשעה שתיקן שלמה
 59 עירובין שאסור להוציא מרשותו לרשות חבירו, אף ששניהם רשות
 60 היחיד, אלא אם עושה עירוב חצרות, ונמילת ידים, יצתה בת קול
 61 ואמרה, פני, אם חכם לבך, ישמח לבי גם אני' (משלי כג טו), ועוד
 62 אמרה, 'חכם בני ושמח לבי, ואשיבה חורפי דבר' (משלי כו א), הרי
 63 ששלמה גזר על הידים.
 64 מתרצת הגמרא: אהא – בא

1 כיון דהך גזר פרישא – כיון שכבר גזרו תחילה על סתם ידיים, הא
 2 תו למה לי – לשם מה צריך גזירה נוספת על ידיים הבאות מחמת
 3 ספר, הרי הם בכלל סתם ידיים. משיבה הגמרא: אלא תד גזר פרישא
 4 – בתחילה גזרו על ידיים הבאות מחמת ספר, וחדר – (ושוב) גזרו
 5 כבוליהו – בכל סתם ידים.
 6 שנינו במשנה הנזכרת לעיל (ב), בענין שמונה עשר דבר שפוסלים
 7 את התרומה מדרבנן: וטבול יום פוסל את התרומה. מקשה הגמרא:
 8 טבול יום שפוסל תרומה דאורייתא הוא ולא גזירה דרבנן הוא,
 9 דכתיב (ויקרא כב ז), 'וכא השמש וטהר', משמע שקודם ביאת השמש
 10 אינו טהור, ודורשים זאת (בבבט ע"ד) לענין תרומה. מתרצת הגמרא:
 11 סמי – (הסר) מפיא – מגזירת י"ח דבר את טבול יום.
 12 שנינו במשנה הנזכרת לעיל (א): והאזלין שנטמאו במשקין.
 13 שואלת הגמרא: במשקין דמאי – באיזה משקין נטמאו האוכלים,
 14 אילימא – אם נאמר שנטמאו במשקין הפאין לידי טומאתן מחמת
 15 שנגעו בשרין, והרי הם ראשון לטומאה, דאורייתא נניהו – הלא
 16 מהתורה אוכל הנוגע בהם שני הוא, ופוסל תרומה, דכתיב (ויקרא יא
 17 ד), 'וכל משקה אשר ישתה שנמצא בתוך כלי חרס שנפל לתוכו
 18 שרץ, נטמא המשקה. משיבה הגמרא: אלא מדובר במשקין הפאין
 19 לידי טומאתן מחמת שנגעו בסתם ידים, וגזירה מדרבנן שיעשו
 20 ראשון לטומאה, משום משקין הפאין מחמת שרין שהם ראשון
 21 לטומאה מהתורה, ואוכל הנוגע בהם נעשה שני לטומאה ופוסל את
 22 התרומה.
 23 שנינו במשנה הנזכרת לעיל (א): והכלים שנטמאו במשקין. שואלת
 24 הגמרא: כלים דאיטמאו במשקין דמאי – באיזה משקים נטמאו
 25 הכלים, אילימא – אם נאמר שנטמאו במשקין דב, כגון רוק, וזבו
 26 ומי רגליו, דאורייתא נניהו – הלא מהתורה פוסלים את התרומה,
 27 דכתיב (ויקרא טו ח), 'וכי ירוק הוב בטהור וכבס בגדי' וגו', הרי שרוק
 28 הזב אב הטומאה הוא ומטמא אדם לטמא בגדים שעליו, מה שפיר
 29 מהור טמאתי לה. אלא מדובר במשקין הפאין לידי טומאתן מחמת
 30 שנגעו בשרין, ונעשו ראשון לטומאה, ומהתורה אינם מטמאים כלים,
 31 וגזירה מדרבנן משום משקין דב המטמאים כלים, שיטמאו המשקין
 32 את הכלים להיות שני ולפסול את התרומה.